

**Inspraak door bewonerscollectief Garsten- en Hoekerpolder
Vergadering commissie Fysiek Domein 26-3-2024**

Geachte raadsleden,

Namens een groot aantal bewoners rond de Garsten- en Hoekerpolder, in het uiterste noorden van onze gemeente, wil ik uw aandacht vragen voor de grote zorgen die wij hebben over een initiatief van een boerencollectief uit deze polders met betrekking tot de ontwikkeling van megawindturbines in dit deel van de gemeente. Dit boereninitiatief haakt in op de provinciale aandrang voor meer windenergie in de RESplannen. Het gaat hier concreet om het door de provincie vastgestelde zoekgebied **nr. 43**.

Het boerencollectief is al ver in de planuitwerking, heeft de Windunie en Triodosbank al laten aanhaken en is nu bezig alle omwonenden te informeren. *Met een panklaar plan hoopt dit collectief de gemeente te verleiden om ook windenergie te gaan opwekken, ook al is dat niet het uitgangspunt van de gemeente.*

De bewoners vragen dan ook met klem aan de gemeente om vast te houden aan het besluit om de transitie uit te voeren met zon i.p.v. wind. En dan liefst meer dan 100% zonopwekking dan de doelstellingen tot 2030 en 2040. Dit om te voorkomen dat de provincie inbreekt in de gemeentelijke besluitvorming.

DE BEWONERS WILLEN HIER GEEN WINDTURBINES, waarom:

1. Negatieve gezondheidseffecten. Dit gebied, onderdeel van het Vechtplassengebied en deel van een van de 20 Nationale Landschappen (*zie bijlage 1*), is een stiltegebied, waar laagfrequent geluid vooral 's nacht ver draagt en voor blijvende hinder zorgt. Onderzoek (*zie bijlage 2*), wijst uit dat gezondheidsproblemen alleen voorkomen kan worden, als windturbines op een afstand van > 10 x de masthoogte tot woningen geplaatst worden. Turbines bijvoorbeeld met een masthoogte van 170 m of meer kunnen hier dan nergens geplaatst worden.

2. De zoekgebieden (35, 38, 39 en 43) zijn aangewezen midden in de Nationale Landschappen Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie. Als planoloog van huis uit verbaast het mij zeer dat er met geen woord gerept wordt over het gegeven dat die zoekgebieden zijn aangewezen in een Nationaal Landschap. De provincie veronachtzaamt hiermee belangen die op hoger schaalniveau zijn vastgelegd. Nationale Landschappen moeten vrij gehouden worden, met windturbines worden ze immers volledig verpest. Het Vechtplassengebied, onderdeel ervan, is bovendien van zeer groot recreatief belang voor inwoners van Amsterdam en Utrecht en voor mensen daarbuiten en de natuurwaarden van het naastgelegen Natura 2000 gebied Oostelijke Vechtplassen (*zie bijlage 3*).

3. Aantasting van de leefkwaliteit van bewoners door uitzicht op de windturbines. Het betreft hier een aaneengesloten open polderlandschap, waar alleen de Vechtoevers en Amsterdam-Rijnkanaal begrensd worden door opgaande bomen. Midden in de polder staande turbines zijn dus van alle kanten zichtbaar.

4. Waardedaling van de woningen. Mochten de boerenplannen uitgevoerd worden, dan zal een veelheid aan planschadeclaims volgen, zo hebben de bewoners laten weten.

5. Het ontbreken van belangen op hoger schaalniveau is ook een manco in de MER-opzet, waardoor de multicriteria-analyse zeer aanvechtbaar is.

6. Een ander vergeten aspect is het buiten beschouwing laten van de effecten voor de toeristisch-recreatieve sector. Verpest je het landschap met windturbines in dit gebied, dan mag aangenomen worden dat dit een ongunstig effect heeft op de omvang van de recreatie, met minder bestedingen in de sector als gevolg.

Dennis Jannette Walen

████████████████████

Bijlage 1 Kaart nationale landschappen Nederland

Bron: Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Min. Infrastructuur en Milieu 2012) p. 116

Het grijsgroene gebied omvat het Nationale Landschap nr. 19 Nieuwe Hollandse Waterlinie en het Nationale Landschap nr. 20 Stelling van Amsterdam

Bijlage 2 Geluidsoverlast van windturbines

1) Recent is een groot overzichtartikel verschenen naar de relatie tussen windturbinegeluid en slaapkwaliteit, een systematische review en meta-analyse van al het onderzoek tot aan mei 2023. Bron: 'Hier maken artsen het medisch onderzoek naar windturbines voor iedereen toegankelijk, Reactie op Factsheet Windturbines en Gezondheid', WIND WIKI, november 2023'.

De data van 8867 omwonenden zijn geanalyseerd: Het optreden van slaapstoornissen onder omwonenden was

binnen een afstand van 500 meter	79%
in een afstand van 500 – 1000 meter	65%
in een afstand van 1000 – 1500 meter	41%
in een afstand van 1500 – 2000 meter	29%
in een afstand van 2000 – 3000 meter	27%
in een afstand van > 3000 meter	22%

De minste slaapstoornissen, 31%, werden gevonden bij Sound Pressure levels (SPL) <30 dB
Bij hogere geluidsdruk is er een toename van slaapproblemen: 36% bij 30–35 dB
49% bij 35–40 dB
60% bij 40–45 dB
82% bij >45 dB

Op een grotere afstand daalde het zich voordoen van slaapstoornissen, met een kans < 1 % dat dit met het toeval samenhangt; bij hogere SPL steeg het zich voordoen van slaapstoornissen ($p = 0.037$).

2) Ook uit eerdere studies (J.A.P.M. de Laat, Audiologisch Centrum (KNO), Leids Universitair Medisch Centrum, Leiden en L. Feenstra, emeritus hoogleraar KNO, Erasmus Universitair Medisch Centrum, Rotterdam) blijkt dat windturbines frequent leiden tot medische klachten. Om dat te vermijden stellen de auteurs dat minimaal een afstand van 10 x de masthoogte vereist is.

3) Ook in krantenberichten wordt de aandacht gevestigd op de negatieve gezondheidseffecten die optreden als gevolg van de plaatsing van windturbines. Een recent voorbeeld is een artikel in het AD (E. Timmer, Een derde van Gronings dorpje bezoekt dokter vanwege klachten windturbines, AD 18-3-2024). In dat artikel wordt het klachtenpatroon omschreven van inwoners wonend nabij windturbines.

Tevens wordt gewezen op de methodologische missers van het recente Nivel-rapport (een adviesrapport aan de Tweede Kamer), waarin staat dat er geen sprake zou zijn van vaker voorkomen van acute of chronische gezondheidsproblemen bij bewoners nabij windturbines in vergelijking met verder weg wonende inwoners, terwijl het omgekeerde het geval blijkt te zijn (zie ook bovenstaande studies).

Bijlage 3 Waarom geen windturbines in het Vechtplassen- en Geinlandschap

Tussen Amsterdam en Utrecht, ruwweg afgebakend door de rivier de Amstel in het westen en het Gooi aan de oostzijde, ligt het Vechtplassen- en Geingebied, onderdeel van Nationaal Landschap Groene Hart, Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie.

In het midden loopt de meanderende rivier de Vecht van Utrecht naar Muiden, aan de noordkant, net bezuiden Amsterdam, loopt het karakteristieke kleinschalige riviertje het Gein. Ten zuiden en westen van Abcoude zijn daar nog de kleinschalige riviertjes Angstel, Waver, Holendrecht en Winkel.

Naast de rivieren en hun kleinschalige omgeving zijn er de meren en plassen met hun natuurgebieden. Het Naardermeer daarvan is iconisch. Al met al betreft het een kleinschalig en gevarieerd landschap met sterk wisselende aanzichten, al eeuwenlang inspiratiebron voor schilders (bijvoorbeeld Mondriaan) en al eeuwen een zeer belangrijk recreatiegebied voor de stedelingen uit het nabije Amsterdam en Utrecht.

Naast landschap en natuurwaarden vinden we er een veelheid aan historische gebouwen, waaronder de beroemde buitenplaatsen langs de Vecht en forten en liniewerken van de Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie. De Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie hebben beide de status van UNESCO Werelderfgoed.

Belangrijke delen van het gebied zijn benoemd en beschermd vanwege het belang van de Vechtpolders, specifieke natuurwaarden¹ en in het kader van UNESCO Werelderfgoed. De Aetsveldse polder (tevens weidevogelkerngebied) kent bescherming in het kader van Provinciaal Aardkundig Monument. Daarnaast maken veel polders en plassen in de Vechtstreek deel uit van Natura-2000 of NNN-gebieden (zoals Naardermeer en Oostelijke Vechtplassen), of van Bijzondere Provinciale Landschappen (zoals de Aetsveldse polder). Grotere en kleine gebiedsdelen zijn eigendom van of in beheer bij Natuurmonumenten.

Abcoude, Nigtevecht en Weesp hebben, evenals de meeste andere kernen langs de Vecht, al vele jaren een beschermde status als dorps-, resp. stadsgezicht. Windturbines in de omgeving zouden een directe aantasting daarvan geven.

Het aangegeven gebied is mede door de beschermde status van natuur en cultuur behouden gebleven als een uniek landschappelijk en cultuur-historisch gebied dat door de menselijke maat wordt gekenmerkt. Dit is vooral van uitzonderlijke waarde, omdat het direct gelegen is naast de grootste bevolkingsconcentratie van Nederland, de agglomeratie Amsterdam. Het gebied is voor Amsterdam, Utrecht en de lokale bevolking een zeer belangrijk recreatiegebied (wandelen, fietsen en varen). Het onaangetaste karakter van het gebied is dan ook van belang voor het functioneren van de lokale toeristisch-recreatieve sector.

Ook in ruimer economisch opzicht is het gebied onmiskenbaar van belang, vooral voor de agglomeratie Amsterdam, met zijn hoogwaardige internationale werkgelegenheid en relatief grote bevolkingsomvang. Een belangrijke vestigingsvoorwaarde voor (internationale) bedrijven is het gunstige leefklimaat van stad en ommeland, waar de ongeschonden, natuurrijke omgeving met zijn belangrijke cultuurhistorie een wezenlijk onderdeel van vormt.

Aantasting van die omgeving door plaatsing van grote windturbines zou in sterke mate aan de aan het aantrekkelijke vestigingsklimaat afbreuk doen.

¹ Weidevogels en trekvogels zijn het gevoeligst voor habitatverlies als gevolg van de aanleg van energie-infrastructuur, omdat ze uitwijken voor hoog opgaande structuren in het open landschap waar ze broeden. De verstoringafstanden van hoogspanningslijnen en -masten lopen voor de verschillende weidevogelsoorten en masttypen sterk uiteen. Het is bekend dat veel trekvogels gevoelig zijn voor aanvaringen met windturbines en hoogspanningsverbindingen.

Het besef van behoud van de waarden van dit gebied is ook bij de overheden al jaren aanwezig:

In 1990 wijzigt het Rijk de provinciegrens tussen Utrecht en Noord-Holland zodanig, dat het Geingebied (tot dan deels behorend tot Noord-Holland/Amsterdam, deels tot Utrecht/Abcoude) in één bestuurlijke hand komt (namelijk die van Utrecht/Abcoude, thans Ronde Venen). De reden: daar is het door het Rijk aangegeven zeer waardevolle Geingebied in betere handen².

- In 1999 besluit het kabinet, onder druk van de Tweede Kamer en met steun van de gemeente, de *spoorverdubbeling bij Abcoude* verdiept aan te leggen. Daarvoor worden vele miljoenen euro's uitgetrokken. Reden: behoud van de karakteristieke overgang tussen het dorp en het Geingebied.
- In 2006 besluit het kabinet, onder druk van de Tweede Kamer en met steun van de gemeenten, *geen snelweg (A6 – A9) door Geingebied* aan te leggen, maar de capaciteit van het bestaande snelwegennet (A1 en A9) aanzienlijk te vergroten. Reden: behoud van de grote waarden van Geingebied en Naardermeer.
- In 2012 stelt het waterschap AGV een *dijkverbeteringsplan voor het Geingebied* vast, dat fundamenteel afwijkt van andere dijkverbeteringsplannen: bijna alle bomen en de steile dijktafstanden blijven behouden. Reden: het unieke Geinlandschap verdient dit.
- In 2018 is voor ruim 11 miljoen euro *een fietsverbinding over het Amsterdam-Rijnkanaal nabij Fort Nigtevecht* tot stand gekomen. Reden: het recreatief belangrijke Geingebied verbinden met het recreatief belangrijke Vechtplassengebied en gelijktijdig vergroten van de toegankelijkheid van de forten behorend bij de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie, voor fietsers en wandelaars.
- De gemeente Stichtse Vecht heeft in hun reactie op het ontwerp RESU16 aangegeven geen windturbines op het eigen grondgebied te willen toestaan (wel zonneparken).
- De gemeente Weesp heeft in augustus 2020 bij raadsbesluit plaatsing van windturbines in de Aetsveldse polder geblokkeerd.
- In de Nationale Omgevingsvisie (NOVI, p. 66) is het Vechtgebied aangeduid als 'Landschappelijke Hoofdstructuur' en gelijktijdig 'Werelderfgoed Cultuur- en natuurlandschap'. Dit gebied heeft dan ook de status van Nationaal Landschap verkregen.

Conclusie

Op grond van de uitzonderlijk belangrijke landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden van het Vechtplassen- en Geingebied, onderdeel van twee Nationale Landschappen, is plaatsing van (mega) windturbines hier NIET mogelijk. Het is ook strijdig met uitgangspunten zoals verwoord in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). In deze nota wordt nadrukkelijk een voorkeur uitgesproken voor zonne-energie boven wind en dient expliciet rekening te worden gehouden met landschap, natuur en cultuurhistorie.

² In Memorie van Toelichting bij de gemeentelijke herindelingen en aanpassing van provinciegrenzen (kamerstuk 20318, nr. 4, bijlage p. 8-10, vergaderjaar 1987-1988) wordt e.e.a. gemotiveerd met het voornemen dit gebied de status te geven van Nationaal Landschap (wat inmiddels is gebeurd).